

ELIANT Position Paper over digitale media in jeugd en onderwijs

ELIANT probeert de verscheidenheid aan keuzes in het voorschoolse onderwijs, de kinderopvang en het lager en middelbaar onderwijs te waarborgen. De resultaten van toenemend neurologisch, psychologisch en gedragswetenschappelijk onderzoek leiden de alliantie in haar missie om kinderen te helpen in het bereiken van een optimaal niveau van sociale, emotionele, mentale en spirituele gezondheid. Met haar [petitie](#) voor beeldscherm-vrij onderwijs vraagt ELIANT de EU-burgers om steun. Ze loopt tot de herfst van 2020.

De impact van vroeg digitaal gebruik op de hersenrijping

Onafhankelijk onderzoek heeft aangetoond hoe kinderen worden beïnvloed door het gebruik van digitale apparaten. Ook trekt de studie de aanbeveling voor de toepassing hiervan voor onderwijsdoeleinden in twijfel¹.

Tijdens de vroege jeugd vereist de ontwikkeling van de hersenen dat het lichaam actief is in verschillende natuurlijke (analoge) omgevingen en dat de menselijke zintuigen gebruikt worden. Kinderen leren zo hun hersenen te gebruiken en de motorische functies en zintuigen te activeren om zich staande te houden in hun omgeving².

De nieuwste onderzoeksbevindingen vestigen de aandacht op het risico van neuronale overactiviteit³, wat een negatieve invloed kan hebben op de ontwikkeling van de voorhersenen en het risico op een fysieke verslaving aan technologie kan vergroten⁴. Het is daarom te begroeten dat de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) vastgelegd heeft en aanbeveelt hoelang een kind in overeenstemming met de behoeften van zijn leeftijd voor een beeldscherm mag doorbrengen. Ze beveelt ook aan tot het tweede levensjaar geheel af te zien van beeldschermen⁵.

Cognitieve vaardigheden, sociaal-emotionele intelligentie en gedrag

Face-to-face communicatie met andere mensen is essentieel voor het verwerven van complexe cognitieve vaardigheden. Het gebruik van digitale media om menselijke vaardigheden te verbeteren is grotendeels ineffectief gebleken. Cognitieve vaardigheden zijn afhankelijk van de gezonde ontwikkeling van de hersenen en de sociaal-emotionele intelligentie van het kind.

Ontwikkelingspsychologie vestigt de aandacht op het belang van het *serve and return* principe, wat kinderen in staat stelt om te observeren en te leren van de manier waarop ouders reageren op hun acties. De focus op

¹ Linn, S., Almon, J., & Levin, D. E. (2012). Facing the screen dilemma: Young children, technology and early education. Campaign for a Commercial Free Childhood. Beschikbaar via: <http://www.commercialfreechildhood.org/sites/default/files/facingthescreendilemma.pdf>

² Teuchert-Noodt: 20 Theses from the perspective of Brain Research, July 25, 2017. Beschikbaar via https://eliant.eu/fileadmin/user_upload/Conference2017/Thesenpapier_2017_Teuchert-Noodt.pdf

³ Hyung Suk Seo et al., (2017). Neurotransmitters in Young People with Internet and Smartphone Addiction: A Comparison with Normal Controls and Changes after Cognitive Behavioral Therapy.

⁴ Sigman A: Screen Dependency Disorders: a new challenge for child neurology. JICNA 2017. Beschikbaar via: https://www.researchgate.net/profile/Aric_Sigman/publication/317045692_Screen_Dependency_Disorders_a_new_challenge_for_child_neurology/links/5922ef56aca27295a8a7b29b/Screen-Dependency-Disorders-a-new-challenge-for-child-neurology.pdf

⁵ WHO (2019). To grow up healthy, children need to sit less and play more. News release. 24 April 2019. Geneva. Available at: <https://www.who.int/news-room/detail/24-04-2019-to-grow-up-healthy-children-need-to-sit-less-and-play-more>

schermtechnologieën schaadt vaak de leermogelijkheden van jonge kinderen⁶. Studies tonen ook aan dat hoe minder jonge kinderen digitale technologie gebruiken, hoe meer zij in staat zijn om verschillende menselijke emoties te herkennen en te begrijpen⁷.

Huidig onderzoek in de gedragspsychologie vestigt de aandacht op het probleem van onmiddellijke voldoening. Door de hedendaagse toegang tot digitaal entertainment op elk moment van de dag hoeven kinderen niet actief te werken voor een beloning en wordt hun vermogen om geduld, vastberadenheid en zelfbeheersing te leren verminderd. In plaats daarvan bevorderen deze technologieën de verwachting dat elke behoefte of elk verlangen direct vervuld moet worden. Als dit niet gebeurt, leidt dit tot overweldigende gevoelens van frustratie, verdriet en woede⁷.

Conclusie

De Alliantie ELIANT probeert een breed, evidence-based, interdisciplinair onderzoek aan te moedigen naar het creëren van een gezond ontwikkelingsproces in het onderwijs. Dit kan het best worden bereikt door te voldoen aan de volgende criteria:

1. Een verdere ontwikkeling van een onafhankelijk, interdisciplinair onderzoeksprogramma en een longitudinaal onderzoek naar de impact van deze technologieën op de gezonde ontwikkeling van kinderen en de rol die onderwijs zou kunnen spelen in het scheppen van de omstandigheden die het bevorderlijkst zijn voor een gezonde ontwikkeling.
2. Het opzetten van een EU-brede bewustwordingscampagne die ouders, scholen en leraren informeert over de impact van schermtechnologie op de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind evenals de ontwikkeling van hun hersenen.
3. Ervoor zorgen dat ouders, leraren en verzorgers de vrijheid hebben om uit verschillende pedagogische benaderingen te kiezen die toegankelijk en betaalbaar zijn. Zolang de leerlingen aan het einde van hun schooltijd voldoen aan de algemene leerdoelen van de leerplicht, moet er ook een optie zijn voor een schermvrije benadering in ECEC en lager onderwijs.
4. Een permanente dialoog creëren met stakeholders, inclusief maatschappelijke organisaties, ouders en leraren, om passend beleid te ontwikkelen en uit te voeren.
5. Het ontwikkelen van onderwijsbeleid en onderwijsdoelen die ervoor zorgen dat gezondheid van de mens wordt beschermd en mogelijke gezondheidsrisico's voor elk kind verdwijnen. Het uitsluiten van dergelijke risico's moet aanvaard worden binnen de algemene interpretatie van het voorzorgsbeginsel, zoals vermeld in artikel 191 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

Mai 2019

⁶ Brandon T. McDaniel, Jenny S. Radesky. Technoference: longitudinal associations between parent technology use, parenting stress, and child behavior problems. *Pediatric Research*, 2018; DOI: [10.1038/s41390-018-0052-6](https://doi.org/10.1038/s41390-018-0052-6)

⁷ W. R. Cummings: The negative effects of technology on childhood behavior. Childhood behavioral concerns. PsychCentral. Beschikbaar via: <https://blogs.psychcentral.com/childhood-behavioral/2017/11/the-negative-effects-of-technology-on-childhood-behavior/>